

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 575/2024
18.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Стечајна маса Предузеће за путеве Ниш а.д. Ниш у стечају, ул. Генерала Транијеа бр. 13а, МБ: 27002692, коју заступа пуномоћник адвокат Марко Крстић из ..., ул. ... број ..., против тужених: 1) Стечајна маса Предузеће за путеве Београд а.д. Београд у стечају ул. Видска бр. 24, МБ 27005861, коју заступа пуномоћник адвокат Михајло Срдић из ..., ул. ... бр. .. и 2) Агенција за вођење спорова у поступку приватизације, Београд, ул. Теразије бр. 23, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1200/23 од 06.03.2024. године, у седници одржаној 18.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1200/23 од 06.03.2024. године.

II ОДБИЈА СЕ захтев друготужене за накнаду трошкова ревизијског поступка, као неоснован.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Нишу П 390/17 од 16.09.2022. године у ставу I изреке пресуде утврђено је потраживање тужиоца према првотуженом у укупном износу од 1.529.588.296,00 динара од чега 467.289.224,43 динара на име удела сопствених акција у укупном броју акција и износ од 1.062.299.071,57 динара на име преосталог броја акција са законском затезном каматом почев од 21.08.2014. године па до 03.12.2015. године. Ставом II изреке је одбијен тужбени захтев тужиоца да се утврди потраживање према првотуженом у износу од 598.177.212,26 динара на име законске затезне камате обрачунате на износ главног дуга до дана отварања стечајног поступка. Ставом III је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог другог реда Агенцију за вођење спорова у поступку приватизације да тужиоцу на име стицања без основа исплати на име главног дуга износ од 1.529.588.296,00 динара од чега износ од 467.289.224,43 динара на име удела сопствених акција у укупном броју акција и износ од 1.062.299.071,57 динара на име преосталог броја акција са законском затезном каматом почев од 21.08.2014. године па

до исплате. Ставом IV изреке је обавезан тужени првог реда да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.178.400,00 динара, док је ставом V изреке обавезан тужилац да туженом другог реда накнади трошкове спора у износу од 232.500,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 1200/23 од 06.03.2024. године у ставу један изреке, одбија се жалба тужиоца и потврђује пресуда Привредног суда у Нишу П 390/17 од 16.09.2022. године у ставу II, III и V изреке пресуде. Ставом другим изреке, преиначава се пресуда Привредног суда у Нишу П 390/17 од 16.09.2022. године у ставу I и IV изреке пресуде и пресуђује тако што се одбија тужбени захтев тужиоца да се утврди потраживање тужиоца према туженом првог реда на име главног дуга у износу од 1.529.588.296,00 динара од чега износ од 467.289.224,43 динара на име удела сопствених акција у укупном броју акција и износ од 1.062.299.071,57 динара на име преосталог броја акција са законском затезном каматом почев од 21.08.2014. године до 03.12.2015. године. Ставом трећим изреке, обавезује се тужилац да туженом првог реда накнади трошкове поступка у износу од 2.689.500,00 динара у року од 8 дана од дана пријема писаног отправака пресуде. Ставом четвртим изреке, одбија се захтев друготуженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1200/23 од 06.03.2024. године тужилац преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. тачка 1. Закона о парничном поступку и због погрешне примене материјалног права.

У одговору на ревизију друготужена је оспорила наводе из ревизије у целини и предложила да се иста одбије као неоснована. Трошак ревизијског поступка је тражила и определила.

Врховни суд је испитао побијану другостепену пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...са изменама) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности нити су учињене битне повреде из става 1 овог члана, што се неосновано у ревизији наводи. У поступку по жалби нису неправилно примењене одредбе Закона о парничном поступку које би биле од утицаја на законитост побијане одлуке.

У првостепеном поступку је утврђено да је над тужиоцем решењем Ст 676/12 Привредног суда у Нишу од 06.02.2012. године отворен стечајни поступак који је обустављен решењем под истим бројем од 01.09.2014. године и настављен према стечајној маси. Над туженим првог реда је решењем Привредног суда у Београду Ст 194/15 од 03.12.2015. године отворен стечајни поступак који је обустављен дана 02.07.2017. године према стечајном дужнику и настављен према стечајној маси. Агенција за приватизацију, чији је правни следбеник овде друготужени и Конзорцијум правних лица који чине ПЗП „Ниш“ а.д. Ниш, „Делта М“ Београд и „Емисио брокер“ а.д. Београд, закључили су Уговор о продаји друштвеног капитала Друштвеног предузећа за путеве „Београд“ путем јавног тендера бр. 1-765/05-1507/02 од 23.06.2005. године. Наведеним уговором је купац купио 70% целокупног друштвеног капитала субјекта приватизације што на дан потписивања уговора представља 884.919 акција. Уговором је предвиђена, између осталог, обавеза купца капитала да, у периоду од 5 година од дана испуњења, Агенцији на сваких 12 месеци подноси извештај који ће о трошку купца припремити угледна ревизорска фирма којом се потврђује да ли купац испуњава обавезе из тог уговора који се односе на инвестирање, на исплату дивиденде

акционарима и на укључивање хартија од вредности субјекта приватизације на слободно берзанско тржиште, те да је у обавези да тај извештај достави Агенцији у року од 15 дана од дана истека релевантног периода на који се извештај односи. Одредбом члана 6.1.3. тач. ц), уговорено је да у случају раскида уговора купац неће имати било каква даља права или потраживања из тог уговора или пакета акција, нити било каква власничка права у односу на пакет акција. Предметни Уговор о продаји друштвеног капитала је међан: Анексом од 21.07.2005. године, Изменама и допунама бр. 1 од 21.07.2005. године, Изменама и допунама бр. 2 од 01.09.2005. године, Изменама и допунама бр. 3 од 05.12.2006. године, Изменама и допунама бр. 4 од 24.10.2008. године и Изменама и допунама бр. 5 од 04.12.2008. године. Предметним изменама и допунама је, између осталог, вршена измена износа инвестиција и начина инвестирања средстава, односно измена инвестиционог програма тако да је Изменама и допунама број 3 предвиђен укупан износ инвестиција од 13.176.106,00 еура.

Агенција за приватизацију РС је обавештењем број 1507/02-0311 од 03.11.2011. године раскинула предметни уговор због неиспуњења, у коме је наведено да је контролом извршења уговорних обавеза утврђено да купац није извршио уговорне обавезе предвиђене чланом 8.1.3, 8.3 и 8.3.3. уговора и да је дана 18.04.2011. године оставила додатни рок за достављање доказа о испуњењу уговорних обавеза, те како купац ни у накнадно остављеном року није доставио доказе о испуњењу наведених обавеза, Агенција је донела одлуку да се Уговор о продаји друштвеног капитала ДП за путеве „Београд“ од 23.06.2005. године сматра раскинутим због неиспуњења. Тужилац је наведено обавештење добио дана 04.11.2011. године.

Првостепени суд је у доказном поступку извео и доказ вештачењем од стране вештака економско финансијске струке, те је утврдио да је тужилац по основу инвестирања и одлука о повећању основног капитала стекао власништво на акцијама првотуженог, односно да је конзорцијум на основу Уговора о купопродаји друштвеног капитала стекао власништво над 884.919 акција првотуженог номиналне вредности 100,00 динара, од ког броја акција је тужилац стекао 875.185 акција. На основу Одлуке о повећању основног капитала од 29.09.2006. године повећан је основни капитал првотуженог по основу улагања тужиоца и дана 19.11.2006. године донета Одлука о дистрибуцији акција треће емисије ради замене због повећања њихове номиналне вредности. Одлуком о повећању основног капитала-докапитализацији од 29.10.2007. године повећан је основни капитал за износ од 116.106,00 евра по основу улагања ПЗП „Ниш“ па је емитовано 81.273 акција, укупне номиналне вредности од 9.752.760,00 динара, тако да је укупан број акција износио 12.430.009 акција од чега је овде тужилац поседовао 12.041.024 акције номиналне вредности 120,00 динара. Одлуком Агенције за приватизацију од 04.11.2011. године одређено је да се преноси капитал првотуженог Агенцији за приватизацију, између осталог и 12.041.024 акција у власништву ПЗП Ниш. Утврђено је и да је Уговором о залози хартија од вредности-акција од 11.01.2011. године закљученим између тужиоца и Unicredit Bank Србије а.д. тужилац заложитио 3.107.500 акција, а да је уговором о залози хартија од вредности број ПЦО 1005/10 од 07.06.2010. године закљученим између Нуро Alpe Adria Banka а.д. и ПЗП Ниш, тужилац заложитио 570.470 акција туженог, тако да је укупан број заложених акција 3.677.970, а да је на основу одлуке Агенције за приватизацију о преносу капитала број 10-488/12-1507/02 на Агенцију пренето 8.363.054 акција, а да тужилац у време вештачења више није уписан у Централном регистру хартија од вредности као власник преосталог пакета од 3.677.970 акција. Током поступка је неоспорена чињеница да акције које су пренете друготуженом нису продате. Првостепени суд је даље утврдио

да је тужилац опрему која је предата субјекту приватизације плаћао из средстава кредита, сопствених средстава и позајмица зависних друштава и зајма ПЗП Београд.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да тужилац није испунио своју уговорну обавезу инвестирања у субјект приватизације јер је узимао кредите ради измирења обавезе за плаћање опреме добављачима, али да је тужилац, на основу извршеног инвестирања и одлуке о повећању капитала првотуженог стекао власништво на акцијама првотуженог, односно акцијама из докапитализације у складу са Извештајем овлашћеног ревизора од 17.10.2007. године. Првостепени суд даље закључује да је инвестирањем износа од 13.186.106,00 евра, тужилац стекао 12.041,024 акција, од чега је, након раскида Уговора о продаји друштвеног капитала, на Агенцију за приватизацију пренето 8.363,054 акција а 3.677.970 акција је било заложено код пословних банка. Стога, применом одредбе члана 41. Закона о приватизацији и члана 210. Закона о облигационим односима првостепени суд закључује да је тужбени захтев за утврђивање потраживање тужиоца према туженом првог реда основан на име враћања инвестиција од 13.186.106,00 евра, односно у динарској противвредности на дан подношења тужбе у износу од 1.529.588.269,00 динара, али је одбио тужбени захтев на име обрачунате законске затезне камате јер тужилац њену висину није доказао. Првостепени суд је тужбени захтев према друготуженом одбио из разлога што је усвојио тужбени захтев према туженом првог реда.

Другостепени суд налази да је првостепени суд на потпуно и правилно утврђено чињенично стање, погрешно применио материјално право када је делимично усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд закључује да тужилац није испунио своју уговорну обавезу инвестирања у субјект приватизације због чега је уговор и раскинут. Даље закључује да је првостепени суд погрешно пошао од одредбе члана 210. Закона о облигационим односима, јер су поступак раскида приватизационог уговора и његове последице, укључујући и поступање са акцијама које су стечене услед повећања капитала субјекта приватизације, инвестирањем купца капитала, регулисане одредбама Закона о приватизацији. Према одредбама Закона о приватизацији, тужилац нема право да потражује износ на име извршеног улагања у субјект приватизације на основу обавезе инвестирања по приватизационом уговору, већ би евентуално имао право на износ средстава која су остварена од продаје сопствених акција, а након одбитка трошкова продаје акција, али из резултата расправљања у овом поступку следи да те акције и нису продате. Међутим, и у том случају не би постојао основ потраживања према туженом првог реда, те је и истакнути приговор недостатка пасивне легитимације првотуженог основан. Применом одредби члана 41. Закона о приватизацији, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у ставу један изреке и у одбио захтев тужиоца као неоснован

Према оцени Врховног суда, побијана другостепена одлука је донета правилном применом материјалног права а наводи ревизије тужиоца да је спорни однос требало расправити применом одредаба члана 132. и 210. Закона о облигационим односима, нису основани.

Према одредби члана 41. Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/2001... 30/2010) који је важио у време раскида уговора о продаји друштвеног капитала, акције које стиче купац из нових емисија по основу повећања капитала субјекта приватизације, за време извршења уговорених обавеза, имају статус сопствених акција друштва - субјекта приватизације. У случају раскида уговора о продаји капитала, акције стечене на овај начин се преносе Акцијском фонду који их

продаје заједно са акцијама субјекта приватизације, које су му пренете у складу са законом, а средства остварена од продаје сопствених акција стечених по основу повећања капитала новим улозима, по одбитку трошкова продаје, Акцијски фонд преноси купцу са којим је уговор о продаји капитала раскинут, како је то закључио другостепени суд.

Након раскида уговора о приватизацији, према утврђеном чињеничном стању, није ни дошло до продаје акција субјекта приватизације, тако да се нису испунили услови да тужилац тражи средства остварена продајом акција стечених по основу повећања капитала новим улозима.

Одредбама Закона о приватизацији су посебно регулисане последице раскида Уговора о приватизацији, тако да се након раскида ове врсте уговора, не примењују одредбе Закона о облигационим односима које регулишу последице раскида (члан 132) нити у конкретnoj ситуацији правила о стицању без основа (члан 210) како то сматра ревидент.

То су разлози на основу којих је Врховни суд применом процесних овлашћења из члана 414. Закона о парничном поступку, ревизију тужиоца одбио као неоснвану и одлучио као у ставу један изреке пресуде.

Решавајући о захтеву друготужене за накнаду трошкова ревизијског поступка, Врховни суд налази да одговор на ревизију није био нужен у овој правној ствари, тако да ни трошак за састав одговора није био нужен, да би се сагласно члану 154. Закона о парничном поступку, досудио на терет тужиоца. Зато је одлучено као у ставу два изреке пресуде применом члана 165. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић